

Amb Wagner per bandera

Zowy Voeten

PABLO MELÉNDEZ - HADDAD
Barcelona

Wagnerià de cor, el músic alemany forma part fonamental de la seva vida. Manel Bertran va exercir com a enginyer industrial en la seva pròpia empresa de l'àmbit de la construcció i, tot i que actualment està jubilat, no para. El seu inquiet esperit l'ha portat a interessar-se per múltiples activitats, com l'art i, sobretot, l'òpera wagneriana. Membre de la Junta d'Amics del Liceu, va ser el creador del Grup Wagner d'aquesta entitat «quan ens vam quedar sense Liceu el 1994», recorda, i és el fundador i ànima del Club Wagner Barcelona, que va arrencar el 2018.

«Com arriba l'òpera a la seva vida? Assegura que a casa es respira va gènere líric per part de la seva mare, «però els meus pares no eren abonats del Liceu»; aclareix. «Ja de petit em va atraure Wagner per les obertures a través d'un tocadiscos i un LP portats d'Andorra. La meva joventut va navegar amb Beatles, Byrds, Neil Young, America, Pink Floyd i Supertramp, amb incursions en Mahler i en òpera rock, fins que vaig arribar a Mozart, tot i que no per gaire temps. Una *Valquíria* al Liceu em va inocular Wagner i des d'aleshores sempre m'he decantat per autors germànics, russos i centreeuropeus en general, sense renunciar per descomptat a qualsevol altre compositor».

La seva afició per la pintura té molt a veure amb el seu desig de fundar el Club Wagner. «Se'm va acudir començar a conquerir artistes de qui ja tenia obra perquè reflectissin un instant de *La valquíria* en un quadre. El títol havia de ser determinada frase del llibret de l'òpera. Així va néixer *Visions sobre la valquíria*. En principi eren nou obres de gran format que es van exposar al Liceu el 2003 coincidint amb l'estrena de les dues primeres parts de la tetralogia wagneriana de *L'anell del nibelung*, que es feien al teatre. Les nou es van anar ampliant fins a 16, i posteriorment n'he encarregat altres de centrades en *Tristan und Isolde* i *Lohengrin*».

Totes han estat penjades al Liceu, a l'Auditori i a altres llocs de Catalunya. «El cim va ser l'exposició sobre *Lohengrin*, per a la qual

Manuel Bertran, president del Club Wagner de Barcelona.

El Club Wagner de Barcelona té 300 associats i fa diverses activitats al mes

«De petit em va atraure Wagner per les obertures, en LPs portats d'Andorra», diu Bertran

vaig organitzar un concurs internacional de pintura el 2020. La pandèmia va frustrar el recorregut de les obres guanyadores que havien de visitar Leipzig i Bayreuth», explica. Però no tot es va perdre. Les cinc guanyadores van estar exposades al museu Wahnfried, la casa de Wagner a Bayreuth, en els festivals del 2022.

«Per què va preferir crear el Club Wagner a unir-se a l'Associació Wagneriana? «Per la meua banda hi va haver un intent d'aproximació amb l'associació», aclareix

Bertran. «Sense ser soci rebia la seva revista, però me'n vaig apartar quan em va quedar clar que el seu Wagner és molt diferent del meu. La veig com una agrupació tancada, amb membres allunyats de la modernitat que refusen qualsevol producció que no sigui l'ortodoxa. No visiten cap teatre operístic i el seu ideari és totalitari. Tenint la necessitat d'ensenyar les obres pictòriques wagnerianes de la meua col·lecció, em vaig plantejar crear el club amb part de la col·lecció exposada permanentment».

Cita a Barcelona el 2028

El Club Wagner de Barcelona té avui uns 300 associats. Amb una freqüència de dues o tres activitats mensuals, proposa conferències i projeccions «d'obres de Wagner i dels seus epígons». «Editem una newsletter, fem un pòdcast i tenim una pàgina web en la qual informem de tot el que fem i en la qual els interessats poden fer-se socis». El club pertany a la Verband International Richard Wagner, que té els orígens en l'època del compositor i celebra una assemblea anual, amb 126 societats arreu del món. «El 2026 se celebra a

Amsterdam, el 2027 a Zúric i el 2028 a Barcelona, coincidint amb la programació de *La valquíria* al Liceu i amb els 10 anys d'existència del club», assenyala.

Els associats també van cada estiu al Festival Wagner de Bayreuth i durant la temporada també van a veure òperes de Wagner en diversos teatres d'òpera. Recentment, van estar a l'Òpera Nacional de París, on actualment s'ofereix una tetralogia firmada pel mestre granadí Pablo Heras-Casado i el director d'escena burgalès Calixto Bieito.

«Vam veure una *Valquíria* correcta que, de totes maneres, no té res a veure amb l'increïble esdeveniment que té lloc aquests dies al nostre Liceu», apunta amb referència al *Tristan* que es va estrenar el 12 de gener i que ha comptat amb el debut mundial de la gran soprano wagneriana Lise Davidsen en el paper protagonista, tot un esdeveniment global. «No hi ha prou elogis per premiar el conjunt vocal i musical, i, sobretot, per agrair l'esforç i la gran iniciativa de la direcció artística que ens ha regalat aquest *Tristan und Isolde* inoblidable», afirma. ■